

**Ciblas novada
jaunatnes politikas attīstības programma
2014.–2020. gadam**

Saturs

1. Terminu skaidrojums-----	3
2. Ievads-----	6
3. Programmas vīzija, prioritātes, mērķi un principi -----	8
4. Ciblas novada darba ar jaunatni struktūra-----	10
5. Rīcības plāns darbam ar jaunatni -----	11
6. Programmas vadība un pārraudzība-----	16

Terminu skaidrojums

Apvienotā jauniešu dome – Ciblas novada jauniešu dome.

Darbs ar jaunatni – uz jaunatni vērstu rīcību kopums, ietverot aktivitātes, kas nodrošina iespējas jauniešu attīstībai un integrācijai sabiedrībā un kuru veic jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās personas un jaunatnes darbinieki. Programmas izpratnē par darbu ar jaunatni netiek uzskatīta vispārējā izglītība, interešu izglītība un profesionālās ievirzes izglītība.

Interešu grupa – uz brīvprātības pamatiem izveidota, likumā noteiktajā kārtībā neregistrēta jauniešu grupa ar kopīgām interesēm un mērķiem.

Jaunatne – Saskaņā ar Jaunatnes likumu jauniešs Latvijā ir persona vecumā no 13 līdz 25 gadiem.

Jaunatnes politika – visās valsts politikas jomās īstenojamu mērķtiecīgu darbību kopums, kas veicina jauniešu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību, iekļaušanu sabiedrībā un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Valsts jaunatnes politiku īsteno valsts pārvaldes iestādes un pašvaldību iestādes atbilstoši savai kompetencei, kā arī jaunatnes organizācijas un citas fiziskas un juridiskas personas saskaņā ar funkciju deleģēšanas līgumu („Jaunatnes likums”).

Jaunatnes lietu speciālists – pašvaldības noteikta atbildīgā persona darbam ar jaunatni, kas koordinē jaunatnes darbu novada teritorijā.

Jaunatnes darbinieks – pašvaldības noteikta persona, kas veic darbu ar jaunatni konkrētajā iestādē (skolā).

Jauniešu iniciatīvu centrs, brīvā laika pavadīšanas centrs – pašvaldības iestāde vai pašvaldības iestādes struktūrvienība. Tas ir viens no pašvaldības darba ar jaunatni īstenošanas instrumentiem un institucionālās sistēmas darbam ar jaunatni sastāvdaļām.

Jauniešu dome – skolu jaunatnes pašpārvalžu pārstāvji, kuri apvienojas savu interešu aizstāvēšanai un sadarbības veicināšanai ar pašvaldību. Saskaņā ar Jaunatnes likumu: ja pašvaldība izveido jauniešu domi, tās sastāvā iekļauj izglītojamo pašpārvalžu, jauniešu iniciatīvu grupu un jaunatnes organizāciju pārstāvjus. Pašvaldības jauniešu domes pamatuzdevumi ir šādi:

- piedalīties jauniešu interešu un vajadzību izpētē un analizē,
- izstrādāt priekšlikumus pašvaldības jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai;
- veicināt pašvaldības jauniešu sadarbību un pieredzes apmaiņu;
- veicināt jauniešu sadarbību ar pašvaldību, citām jauniešu domēm, institūcijām un organizācijām;
- veicināt jauniešu iniciatīvas;
- līdzdarboties pašvaldības organizētajos pasākumos;
- izplatīt informāciju par jauniešiem piedāvātajām iespējām;

- iesaistīties pašvaldības darbā ar jaunatni un tā ietvaros organizētajos pasākumos, projektos un programmās.

Jauniešu nevalstiskā organizācija (NVO) – Biedrību vai nodibinājumu reģistrā reģistrēta biedrība, kas atbilst šādiem kritērijiem:

- viens no biedrības statūtos noteiktajiem darbības mērķiem ir darbs ar jaunatni, veicinot jauniešu iniciatīvu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē;
- biedrībā vismaz divas trešdaļas biedru ir bērni un jaunieši vai arī to veido vairākas biedrības, kurās kopā vismaz divas trešdaļas biedru ir bērni un jaunieši;
- biedrības pārvaldes institūcijās ir nodrošināta jauniešu līdzdalība, un šīs līdzdalības kārtība noteikta attiecīgās biedrības statūtos.

Jauniešu brīvprātīgais darbs – bezatlīdzības darbs (arī pakalpojumu sniegšana), ko veic jaunieši, nestājoties darba tiesiskajās attiecībās Darba likuma izpratnē, bet noslēdzot brīvprātīgā darba līgumu.

Ciblass novada jauniešu centrs – brīvā laika pavadīšanas iestāde. Darbs ar jaunatni ir JC papildus funkcija un tās veikšana notiek jaunatnes lietu speciālista vadībā.

Neformālā izglītība - jebkura ārpus formālās izglītības organizēta jauniešu izglītojoša darbība. Tā papildina formālo un interešu izglītību, nodrošinot to iemaņu un prasmju apguvi, kas nepieciešamas sociāli un ekonomiski aktīvam pilsonim, kurš spēs integrēties sabiedrībā un darba tirgū.

Nometne – mērķtiecīgs pasākumu kopums noteiktam laikposmam, ne īsākam par 3 dienām, lietderīgai brīvā laika pavadīšanai., Tā tiek organizēta saskaņā ar nometnes programmu un tās aktivitātes ir paredzētas konkrētam vecumposmam.

Pašvaldība:

Likums „Par pašvaldībām”:

- Vietējā pašvaldība ir vietējā pārvalde, kas ar pilsoņu vēlētas pārstāvniecības — domes — un tās izveidoto institūciju un iestāžu starpniecību nodrošina likumos noteikto funkciju, kā arī šajā likumā paredzētajā kārtībā Ministru kabineta doto uzdevumu un pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, ievērojot valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses

Jaunatnes likums:

- Pašvaldība, pildot savas funkcijas, veic darbu ar jaunatni, ievērojot jaunatnes politikas pamatprincipus un valsts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Pašvaldība plāno darbu ar jaunatni, izstrādājot pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Pašvaldība nodrošina institucionālu sistēmu darbam ar jaunatni.

Pašvaldība, izveidojot institucionālu sistēmu darbam ar jaunatni, ir tiesīga:

- noteikt par darbu ar jaunatni atbildīgo pašvaldības institūciju;
  - pieņemt darbā jaunatnes lietu speciālistu - personu, kas plāno, veic un koordinē darbu ar jaunatni;
  - izveidot jaunatnes lietu konsultatīvo komisiju, kas veicina pašvaldības darba ar jaunatni plānošanu un īstenošanu, kā arī jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā;
  - izveidot jauniešu centru, kura mērķis ir veicināt pašvaldības jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē;
  - izveidot jauniešu domi, kas sekmē pašvaldības jauniešu sadarbību, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas darbā ar jaunatni;
  - paredzēt citu kārtību, kādā veicams darbs ar jaunatni.
- Pašvaldība nodrošina jaunatnes organizācijām un jauniešu iniciatīvu grupām (neformālas un neregistrētas iniciatīvu grupas, interešu apvienības) iespēju iesaistīties jaunatnes politiku ietekmējošu pašvaldības lēmumu apspriešanā pirms to pieņemšanas.

Ievads

Jauniešu vecumposms **sākas ar protestu** pret visām esošajām vērtībām un tradīcijām. Šīs izpausmes apgrūtina komunikāciju starp jauniešiem un citu paaudžu pārstāvjiem, tomēr tās ir likumsakarīgas. Līdz pusaudžu (jauniešu) vecumposmam persona cītīgi apgūst sabiedrībā esošās normas, zināšanas, prasmes un attieksmes.

Daudzās pasaules kultūrās 14 – 16 gadus veci cilvēki tiek uzskatīti par pieaugušiem un viņiem tiek dota rīcības brīvība. Psihologi atzīst, ka jauniešu vecumā persona **mācās lietot dzīvē to**, ko ir apguvusi līdz šim, un tālākās mācības tiek gūtas tikai caur personisko pieredzi. Var teikt, ka sākot ar 15 gadu vecumu persona uzsāk patstāvīgās dzīves gaitas neatkarīgi no citu cilvēku vēlmes vai ne-vēlmes to pieņemt. Pirmie 10 patstāvības meklējumu gadi ir kļūdu pilni, notiek dažādu uzvedības modeļu, filozofiju un stilu izmēģināšana un aprobēšana. Šajā vecumposmā personai ir svarīgi **DARĪT**, nevis **MĀCĪTIES** vispārpieņemtajā šī vārda nozīmē. Sevis meklējumu periods tiek uzskatīts par radošāko un spilgtāko visas dzīves garumā.

Notikumi šajā dzīves periodā – jaunībā, nosaka tālāko dzīves ceļu un veido personas kvalitāti. Videi un dzīves telpai ir liela nozīme: cilvēks vienmēr atceras savus jaunības gadus un vietu, kur tā pagājusi. Secinājums ir vienkāršs un likumsakarīgs: ja vietā, kur cilvēks dzīvo jaunībā, viņam ir tikusi dota iespēja meklēt sevi **DAROT**, ja jaunietim ar šo vietu ir saistītas pozitīvas emocijas un atmiņas, viņš būs **vairāk motivēts** arī turpmāk dzīvot šajā vietā.

Persona jauniešu vecumposmā, balstoties uz iegūtajām teorētiskajām zināšanām, **rada jaunas izpausmes**, tā rodas dažādas subkultūras, mākslas virzieni utt. Jaunietim, meklējot savu dzīves ceļu un vietu sabiedrībā, nepieciešams pašapliecināties, un tas nosaka vēlmi **aizstāvēt un popularizēt pašradītos izpausmju veidus**.

Jaunieši ir jauninājumu, novitāšu un inovāciju nesēji un attīstības virzītāji visās dzīves un sabiedrības jomās. Jauniešu potenciālu ir iespējams virzīt par labu kopienas attīstībai, izmantojot prasmīgu un sistemātisku jaunatnes politikas īstenošanu un jaunatnes darbu.

Plānveidīgs un sistemātisks jaunatnes darbs Cīblas novadā ir uzsākts pavisam nesen. Līdz šim tas tika veikts fragmentāri un uz brīvprātības principa, aptverot tikai nelielu mērķa grupas daļu. Pārsvārā to veica nevalstiskās organizācijas dažādu īstermiņa projektu veidā konkrētas tēmas ietvaros.

Saskaņā ar LR Jaunatnes likuma 5. pantu „pašvaldība, pildot savas funkcijas, piedalās valsts jaunatnes politikas īstenošanā”. Vienlaikus pašvaldībām ir noteiktas tiesības „izstrādāt arī vietējā līmeņa dokumentus jaunatnes politikas jomā” un „izveidot institucionālu sistēmu, lai nodrošinātu darbu ar jaunatni, nosakot atbildīgo institūciju vai ieceļot jaunatnes lietu speciālistu.

Jaunatnes politikas attīstības plānošanas ilgtermiņa **mērķis** ir sekmēt teritorijas **ilgtspējīgu un stabilu attīstību** saskaņā ar valsts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām politikām un prioritātēm.

Ciblas novada jaunatnes politikas attīstības programma ir pirmais jaunatnes politikas plānošanas dokuments novadā un tas **nepieciešams, lai noteiktu attīstības prioritātes un rīcības virzienus** turpmākajiem 5 gadiem jaunatnes politikas jomā.

Attīstības programma ir izstrādāta saskaņā ar Ciblas novada attīstības programmas virzieniem, Jaunatnes likumu, Jaunatnes politikas pamatnostādnēm 2014. - 2020. gadam.

Programmas vīzija, prioritātes, mērķi un principi

Vīzija

Jaunatne – kā viens no **nozīmīgākajiem** pašvaldības **resursiem**. Pietiekami daudz iespēju attīstīties, lietderīgi pavadīt savu brīvo laiku, iegūt izglītību un darbu. Jaunieši, kas paši vēlas iesaistīties lēmumu pieņemšanā, kas paši **veido savu tagadni un nākotni**.

Prioritātes

- Jaunatnes darba sistēmas izveide Ciblas novadā.
- Jauniešu līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā.
- Jaunatnes uzņēmējdarbības un nodarbinātības veicināšana.
- Jaunatnes darbinieku kapacitātes stiprināšana.

Attīstības programmas īstermiņa mērķi

- Jaunatnes darba sistēmas izveide Ciblas novadā.
- Jaunatnes līdzdalības nodrošināšana lēmumu pieņemšanas procesā.
- Jaunatnes uzņēmējdarbības un nodarbinātības veicināšana.
- Neformālās izglītības aktivitāšu nodrošināšana.
- Atbalsts jaunatnes organizācijām un to īstenotajām iniciatīvām.
- Informācijas par jauniešu iespējām pašvaldībā pieejamības nodrošināšana;
- Sadarbības tīkla izveide ar citām Latvijas pašvaldībām jaunatnes lietu jomā, starptautiskas sadarbības veicināšana.

Principi

- *Iekļaušana.*

Programmā paredzētās iespējas ir pieejamas visiem jauniešiem, kas dzīvo un mācās Ciblas novadā, neatkarīgi no viņu izcelsmes vai sociālās piederības. Saskatot ikvienā jauniešā novada attīstības resursu, pašvaldība tiecas piedāvāt tieši viņa interesēm atbilstošas brīvā laika pavadīšanas iespējas un viņa izaugsmei nozīmīgu pieredzi. Darba ar jaunatni sistēma vienlaikus cenšas gan saskatīt un attīstīt jauniešu talantus, gan ieinteresēt viņus aktīvai iesaistei sabiedrībā notiekošajos procesos.

- *Sistēma.*

Programma paredz izveidot darba ar jaunatni sistēmu, kas ietvers jaunatnes darbinieku izvirzīšanu katrā novada pagastā, jaunatnes darbinieku darba koordinēšanas tīkla izveidi, ikgadēju aktivitāšu īstenošanu un stabilas finansēšanas sistēmas izveidi.

- *Sadarbība.*

Programma paredz izveidot sadarbību starp iesaistītajām pusēm (jaunatnes organizācijām, NVO, izglītības iestādēm, pašvaldības un valsts institūcijām, privāto sektoru un starptautisko organizāciju pārstāvniecībām), nodrošinot informācijas un pieredzes apmaiņu, kā arī pieejamo resursu efektīvu izmantošanu. Īpaša loma Programmas īstenošanā un izvērtēšanā tiek piešķirta pašiem jauniešiem.

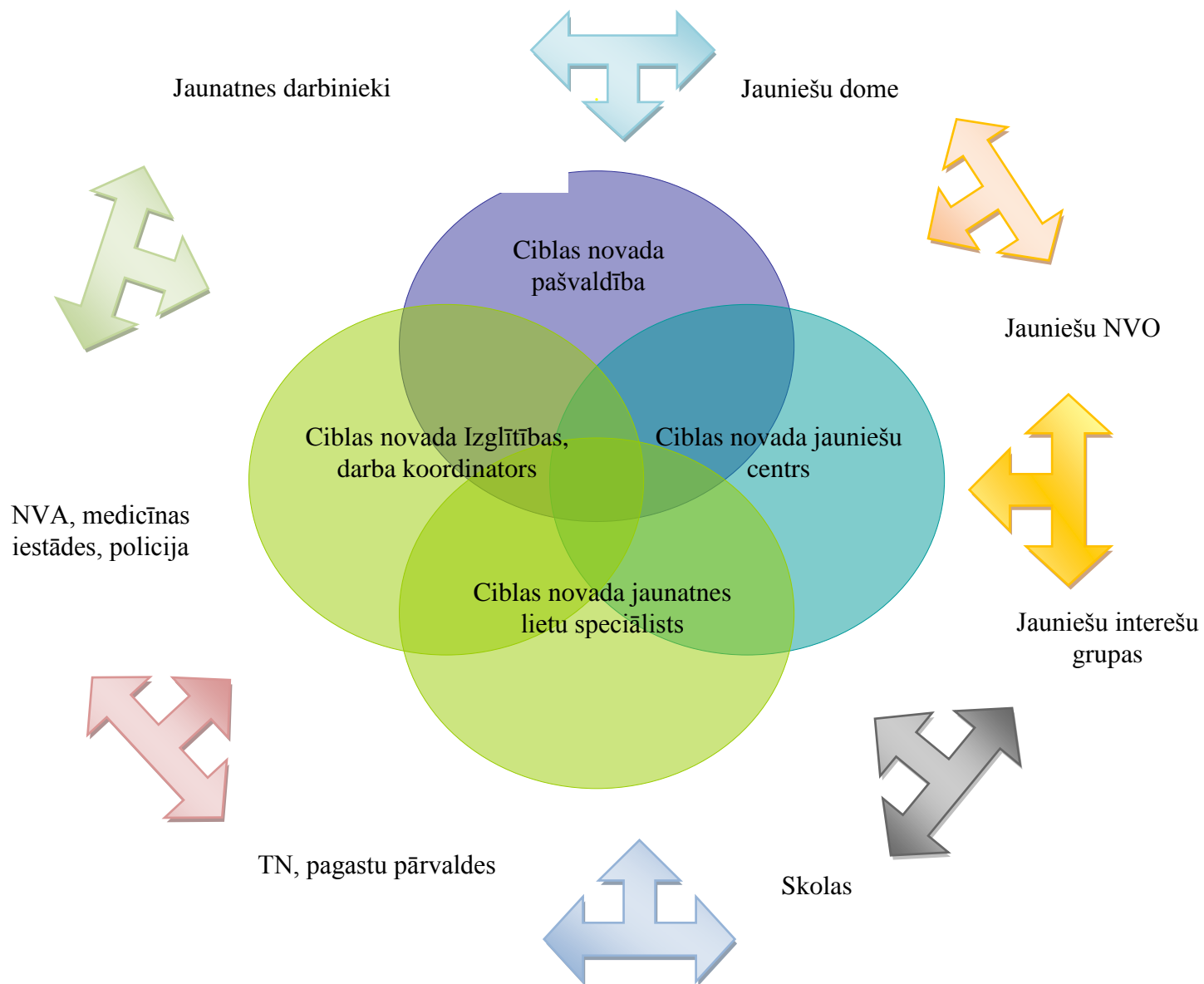
- *Pēctecība.*

Būtiskākais veiksmīga darba ar jaunatni priekšnoteikums ir jauniešu gatavība iesaistīties un interese līdzdarboties. Līdz ar to ir nepieciešams jau maksimāli agrā vecumā cilvēkam veidot izpratni par lietderīgu brīvā laika pavadīšanu un demokrātiskām līdzdalības formām. Šī iemesla dēļ Programma paredz darbu arī ar bērnu vecumā līdz 13 gadiem brīvā laika organizēšanas jautājumos (nometņu sistēma, *mazjauniešu* kustība un brīvā laika un iniciatīvu centru izveide), piedāvājot jaunākajiem novadniekiem secīgas izaugsmes iespējas no atsevišķu pasākumu apmeklēšanas līdz regulārai dalībai lēmumu pieņemšanā pašvaldībā.

- *Izpēte.*

Produktīvam darbam nepieciešama regulāra situācijas izpēte, tāpēc tiek paredzēts iesaistīt dažādu līmeņu un jomu sadarbības partnerus (t.sk. jauniešus) regulāros pētījumos un to analizēšanā ar mērķi pilnveidot esošo situāciju.

Ciblas novada darba ar jaunatni struktūra

Rīcības plāns darbam ar jauniešiem

Mērķi	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Jaunatnes darba sistēmas izveide Ciblas novadā	Noteikt par darbu ar jaunatni atbildīgo personu katrā skolā un/vai pagastā	Katrā skolā un/vai pagastā ir persona, kas veic darbu ar jaunatni un ir atbildīga par to konkrētās teritorijas ietvaros	2014.-2015.	Novada pašvaldība, pagastu pārvaldes, skolas, bibliotēkas un tautas nami
	Apmācīt jaunatnes darbiniekus darbam ar jauniešiem, projektu vadībai, neformālajam izglītības metodēm	Tiek organizēti kursi un semināri Ciblas novada jaunatnes darbiniekiem	2014.-2020.	IZM, novada pašvaldība, pagastu pārvaldes, skolas, bibliotēkas un tautas nami, jauniešu NVO
		Jaunatnes darbinieki ir apmācīti un spēj kvalitatīvi veikt darbu ar jauniešiem		
		Tiek izveidota jaunatnes darba komanda un rīkoti ikgadēji pasākumi, kas kļūst tradicionāli un tādējādi veic atskaites punkta lomu.	2014.-2020.	
Novada jaunatnes darba finansējuma sistēmas izveide	Tiek piešķirts un piesaistīts ikgadējs stabils finansējums.	2014.-2020.	IZM, novada pašvaldība, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, ES fondi, privātie fondi	
Jaunatnes līdzdalības nodrošināšana lēmumu pieņemšanas procesā	Apvienotās jauniešu domes izveide	Apzināti Ciblas novada aktīvākie pašpārvalžu un NVO jaunieši, izveidota Apvienotā jauniešu dome	2015.	IZM, novada pašvaldība, pagastu pārvaldes, skolas

		Notiek regulāras jauniešu domes tikšanās, ir nodrošinātas jauniešu apmācības un pārmantojamība, jaunieši piedalās lēmumu pieņemšanas procesā pagasta un novada mērogā, īsteno jauniešiem svarīgas un interesantas aktivitātes, veicina finansiālu jauniešu iniciatīvu atbalstu	2014.-2020.	
	Atbalsts skolu pašpārvaldēm	Nodrošināts informatīvs un metodisks atbalsts skolu pašpārvaldēm, notiek apmācības, izmantojot metodi „jaunietis - jaunietim”	2014.-2020.	
		Notiek regulāri informatīvie semināri, jaunieši aktīvi piedalās skolas lēmumu pieņemšanas procesā	2014.-2020.	
	Jaunatnes lietu konsultatīvās padomes izveide	Izveidota jaunatnes lietu konsultatīvā padome, nodrošināta jauniešu interešu aizstāvība un pārstāvniecība novada un valsts mērogā	2017.-2020.	Novada pašvaldība, pagastu pārvaldes, jaunatnes darbinieki

Jaunatnes uzņēmējdarbības un nodarbinātības veicināšana	Veicināt sadarbību starp uzņēmējiem un jauniešiem, rīkot regulārus pasākumus	Katru gadu notiek „Ēnu diena” sadarbībā ar vietējiem uzņēmējiem	2014.-2020.	Novada pašvaldība, novada uzņēmēji, novada uzņēmēju konsultatīvā padome, jaunatnes darbinieki, dažādi fondi, NVA
		Katru gadu notiek jauniešu biznesa plānu konkurss – biznesa plānu – projektu, kuru vērtē uzņēmēji		
		Notiek jauniešu amatu apmācības pie uzņēmējiem vasaras mēnešos		
	Iesaistīt jauniešus biznesa ideju izstrādē un sava novada biznesa resursu apzināšanā	Tiek rīkoti regulāri biznesa ideju konkursi, iesaisti jaunieši biznesa vides izpētē un jaunu iespēju modelēšanā	2014.-2020.	Novada pašvaldība, novada uzņēmēji, novada uzņēmēju konsultatīvā padome, jaunatnes darbinieki, dažādi fondi, NVA
Neformālās izglītības aktivitāšu nodrošināšana	Veicināt jauniešu brīvā laika pavadīšanas centru un/vai iniciatīvu centru un aktīvās atpūtas laukumu izveidi pagastos	Aktualizēts jautājums par vietu jauniešu brīvā laika pavadīšanai, izveidoti vismaz 3 centri novada pagastos	2014.-2020.	Novada pašvaldība, pagastu pārvaldes, skolas, TN, bibliotēkas, jaunatnes darbinieki, dažādi fondi
	Veicināt izpratni sabiedrībā par neformālās izglītības nozīmi jauniešu dzīvē	Notiek semināri un diskusijas ar dažādām sabiedrības grupām par neformālās izglītības jautājumiem	2014.-2020.	

	Nodrošināt jaunatnes darbiniekiem profesionālās tālākizglītības kursus neformālās izglītības jautājumos	Vismaz vienu reizi 3 gados jaunatnes darbinieki apmeklē kursus, kas saistīti ar neformālo izglītību vai citu jaunatnes darbam svarīgu tēmu	2014.-2020.	
	Nodrošināt informatīvu un metodisku atbalstu neformālās izglītības jautājumos	Notiek regulāri jaunatnes darbinieku semināri, ir nodrošināta informācijas apmaiņa, metodoloģijas uzkrāšana un labās prakses piemēru popularizēšana	2014.-2020.	
Atbalsts jaunatnes organizācijām un to īstenotajām iniciatīvām	Veicināt jaunu jauniešu NVO dibināšanu	Tiek rīkoti izglītojoši semināri par NVO iespējām un priekšrocībām, par jauniešu NVO atšķirībām, par sabiedriskā labuma statusa ieguvumiem, par NVO grāmatvedību utt.	2016.-2020.	Novada pašvaldība, pagastu pārvaldes, skolas, TN, bibliotēkas, jaunatnes darbinieki, dažādi fondi
	Veicināt jauniešu un jauniešu NVO iesaistīšanos projektu konkursos	Notiek apmācības un jaunās NVO ir kompetentas startēt nelielos projektu konkursos		
	Atbalstīt jauniešu NVO projektus līdzfinansējuma meklējumos	Tiek sniegts atbalsts, nodrošināta informācijas apmaiņa par sadarbību starp iespējamiem finansētājiem un jauniešu NVO		

Informācijas pieejamības nodrošināšana par jauniešu iespējām pašvaldībā	Attīstīt un pilnveidot mājas lapu www.ciblasnovads.lv sadaļu jauniešiem	Regulāri notiek aktuālās informācijas papildināšana, jaunieši aktīvi piedalās šajā procesā	2014.-2015.	JC, jaunieši, jaunatnes NVO, jaunatnes darbinieki.
Sadarbības tīkla izveide ar citām Latvijas pašvaldībām jaunatnes lietās, starptautiskās sadarbības veicināšana	Dalība IZM un citu organizāciju rīkotajās apmācībās un sanāksmēs jaunatnes lietu speciālistiem	Jaunatnes lietu speciālists patstāvīgi rīko apmācības novada jaunatnes darbiniekiem un jauniešiem	2014.-2020.	Latvijas pašvaldību jaunatnes lietu speciālisti, NVO, JSPA, Mūžizglītības programmas
		Notiek regulāra pieredzes apmaiņa starp speciālistiem		
		Reizi gadā notiek Latgales jaunatnes politikas forums, tiek veicināta sadarbība starp Latgales jaunatnes lietu speciālistiem		
	Dalība starptautiskajos projektos sadarbības veicināšanai jaunatnes politikas jomā	Jaunieši un jaunatnes darbinieki piedalās starptautiskajos projektos jaunatnes politikas jomā		

Programmas vadība un pārraudzība

Par Programmas pārraudzību atbildīgā ir Ciblas novada pašvaldības izglītības darba koordinatore kas apstiprina programmu un grozījumus tajā. Par programmas īstenošanu atbildīgs ir Ciblas novada jaunatnes lietu speciālists.

Informatīvo ziņojumu par programmas izpildi iepriekšējā kalendārajā gadā CJC reizi gadā (līdz 31. martam) iesniedz pārvaldei, bet gala ziņojumu par programmas izpildi – līdz 2021. gada 31. martam.